

Rapportage: behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten uit de actieagenda schadelijke praktijken 2020-2022

Middels de actieagenda schadelijke praktijken zijn verschillende resultaten behaald en activiteiten uitgevoerd:

- Er is een voorlichtingscampagne ontwikkeld gericht op bewustwording van de negatieve effecten van schadelijke praktijken, het bijbrengen van kennis over rechten en plichten gerelateerd aan schadelijke praktijken en inzicht bieden in de mogelijkheden voor hulpverlening aan ouders en kinderen.
- Er zijn gespreksleiders getraind en er is campagnemateriaal ontwikkeld zoals flyers, brochures en draaiboeken.
- Er is ingezet op het verbeteren van de registratie van VGV door huisartsen, verloskundigen en professionals in de jeugdgezondheidszorg (JGZ), zodat patiënten beter geholpen worden en er beter zicht is op de omvang van de problematiek.
- De Federatie van Somalische Associaties Nederland (FSAN) heeft zes fysieke bijscholingsbijeenkomsten voor sleutelpersonen georganiseerd in samenwerking met het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA), Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, Pharos, CJG Rotterdam, GGD IJsselland en GGD Noord- en Oost-Gelderland.
- FSAN heeft in samenwerking met Femmes For Freedom (FFF) 2 online Webinars georganiseerd voor de sleutelpersonen over de voor hen nieuwe thema's binnen schadelijke praktijken.
- In januari en februari 2022 heeft FSAN 17 nieuwe sleutelpersonen geworven en opgeleid. Deze nieuwe groep sleutelpersonen komt uit verschillende risicogroepen en steden, en bestaat uit zowel jongeren als volwassenen.
- Er zijn acht VGV-trainers en zes regionale verbinders opgeleid. Regionale verbinders zijn zeer actieve sleutelpersonen die een brug slaan tussen sleutelpersonen, zelforganisaties, professionals, gemeenten, GGD'en en instellingen die zich bezighouden met het bestrijden van schadelijke praktijken.
- De nazorgfolder met informatie over nazorg bij VGV is aangepast met aanvullende informatie over VGV en geactualiseerde contactgegevens van nazorg-spreekuur locaties.
- FSAN heeft promotiemateriaal ontwikkeld voor de doelgroep. Het materiaal bestaat uit 'STOP VGV' pennen, mappen en dialoogkaartjes die door sleutelpersonen worden verspreid. Het doel is om de doelgroep op een eenvoudige manier te herinneren aan het feit dat VGV in Nederland verboden is en de bekendheid van sleutelpersonen te vergroten.
- Om jongeren te bereiken zonden we een commercial uit op de radiozender FunX en werden social media-advertenties ingezet.¹
- Voor ouders die hun dochter willen beschermen tegen meisjesbesnijdenis, is ook informatie beschikbaar gesteld. Zij kunnen onder andere in diverse talen een officiële verklaring downloaden² om aan familie te laten zien dat (betrokkenheid bij) meisjesbesnijdenis leidt tot rechtsvervolging. Daarnaast kunnen ze (anoniem) met experts van Veilig Thuis overleggen voor advies.
- Via posters bij gemeenten, migrantenorganisaties, ouder- en kindteams, GGD'en, Fier, Sterk Huis en Veilig Thuis, en via lokale sleutelpersonen worden ouders op advies en ondersteuning door Veilig Thuis gewezen.
- Vanwege het verhoogde risico bij een vakantie naar het buitenland zijn de posters om ouders te informeren over VGV ook op Schiphol te vinden bij gates waar vluchten naar de 5 risicolanden vertrekken.
- Verder zijn er posters en nieuwsbrieven verspreid om binnen verschillende beroepsgroepen extra aandacht te vragen voor de signalering van schadelijke praktijken. Naast docenten hebben ook leerplichtambtenaren de nieuwsbrief ontvangen via Ingrado, de brancheorganisatie voor leerplicht en regionale meld- en coördinatiepunten (RMC).
- Femmes for Freedom (FFF) heeft voorlichtingsmateriaal en gastlessen voor inburgeringsplichtige vrouwen en lhbtq+ personen uit nieuwkomersgroepen ontwikkeld.

¹ Voorbeeld: <https://fb.me/2Ez2g3aaDyHr86L>

² <https://www.pharos.nl/infosheets/meisjesbesnijdenis-preventiematerialen/>

Deze waren gericht op het voorkomen van praktijken, die het recht op zelfbeschikking beperken, zoals onder meer huwelijksdwang en eengerelateerd geweld.

- Dona Daria heeft zich ingezet om het sociaal netwerk van vrouwen en lhbtqi+ personen uit gesloten gemeenschappen te vergroten. Hierbij kreeg deze doelgroep onder meer voorlichting over het aanbod van vrijwilligerswerk en cursussen. In dit project is ook gewerkt aan de vergroting van de mentale, verbale en fysieke weerbaarheid. Er zijn 132 lhbtqi+ personen en 100 vrouwen uit gesloten gemeenschappen bereikt met dialoogbijeenkomsten, trainingen en workshops. Ook zijn er 29 lhbtqi+ personen en 50 vrouwen op een vrijwilligersplek geplaatst.
- Het Humanistisch Verbond heeft een project uitgevoerd gericht op opvang en ondersteuning van geloofsverlaters. In diverse regio's en steden zijn gespreksgroepen en cursussen georganiseerd en is een platform geboden aan geloofsverlaters. In totaal zijn er zes cursussen "Losing my religion" gegeven aan 70 mensen. De negen themabijeenkomsten hebben 166 bezoekers bereikt en de zes sociale bijeenkomsten hebben 107 mensen bereikt. De bijeenkomsten bieden een ontmoetingsplek voor geloofsverlaters waar zij hun verhalen en ervaringen met lotgenoten kunnen delen.
- Het Kabinet heeft consulaire bijstand geleverd aan slachtoffers van huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap en achterlating in het buitenland. Het Kabinet werkt in deze casuïstiek nauw samen met het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA). In 2022 werd in twee gevallen huwelijksdwang vastgesteld, waarvan een van de slachtoffers teruggekeerd is naar Nederland met ondersteuning van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het LKHA. In 2022 werd in 14 gevallen achterlating vastgesteld. Van de 14 gevallen waarbij werd vastgesteld dat er sprake was van achterlating, zijn 12 slachtoffers teruggekeerd naar Nederland met ondersteuning van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het LKHA. In 2022 zijn er geen consulaire hulpvragen ontvangen over huwelijkse gevangenschap.
- De Universiteit Leiden heeft een onderzoek gedaan naar de juridische instrumenten die in Nederland kunnen worden ingezet als zich een schadelijke praktijk voordoet of dreigt voor te doen. Uw kamer is per brief geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek.³
- Verder is in het kader van de actieagenda in acht verschillende talen voorlichtingsmateriaal ontwikkeld over huwelijkse gevangenschap. In dit voorlichtingsmateriaal wordt ook aandacht besteed aan hetgeen mensen voorafgaand aan een huwelijk kunnen regelen zodat de kans op huwelijkse gevangenschap gereduceerd wordt. Deze voorlichting is verspreid onder relevante organisaties en is ook online te vinden op rijksoverheid.nl.⁴
- In het najaar van 2022 is een social media campagne uitgerold door Pharos. Het doel van deze campagne is bewustwording van negatieve effecten van schadelijke praktijken, het bijbrengen van kennis over de rechten en plichten bij schadelijke praktijken en inzicht bieden in hulpverleningsmogelijkheden.
- Pharos heeft een voorlichtingscampagne uitgevoerd in samenwerking met acht migrantenorganisaties. Er zijn in totaal 170 voorlichtingsbijeenkomsten voor verschillende migrantengroepen georganiseerd waar in totaal 1400 mensen aan hebben deelgenomen. De bijeenkomsten werden uitgevoerd door migrantenorganisaties verdeeld over heel Nederland met als zwaartepunt de randstad. De resultaten laten onder andere zien dat er een groter bewustzijn is ontstaan onder opvoeders over het belang van keuzevrijheid en dat het heeft bijgedragen aan het vergroten van kennis over de rol van hulporganisaties betrokken bij schadelijke praktijken.
- Waar het gaat om registratie van VGV door verloskundigen, is Pharos met Baby Connect, een versnellingsprogramma voor informatie-uitwisseling tussen patiënt/cliënt en professional (VIPP), in gesprek gegaan om te kijken hoe zij gezamenlijk kunnen werken aan het optimaliseren van registratie van VGV door verloskundigen. In de JGZ heeft Pharos samen met relevante stakeholders besproken welke aanvullingen op de taaktrigger er nodig zijn om registratie van VGV te optimaliseren.
- Er zijn 10 huisartsen opgeleid tot VGV ambassadeur.
- Tussen de zomervakantie en de kerstvakantie hebben scholen een aanvullende brief ontvangen om ook dan extra aandacht te vragen voor de signalering van schadelijke praktijken die mogelijk in de zomerperiode hebben plaatsgevonden.

---

³ Kamerstuk II, 2019–2020, 28 345, nr. 234

⁴ [Aanpak huwelijkse gevangenschap | Huwelijksdwang | Rijksoverheid.nl](http://aanpak-huwelijkse-gevangenschap.nl)

- De alliantie 'Verandering van Binnenuit' heeft meer dan 700 gespreksbijeenkomsten georganiseerd, voor en door mensen uit vluchtelingen- en migrantengemeenschappen, gericht op het bevorderen van de veiligheid, gelijkheid en acceptatie van vrouwen en lhbtq+ personen binnen de eigen gemeenschap. Hierin spelen getrainde gespreksleiders uit de gemeenschappen zelf een belangrijke rol. Op basis van deze bijeenkomsten en wetenschappelijke literatuur is een online toolbox ontwikkeld over wat werkt bij het veranderen van groepsnormen over zelfbeschikking.⁵ Om de kennisuitwisseling en samenwerking tussen lokale sociaal professionals en informele werkers te bevorderen boden de alliantiepartners workshops op maat. Gemeenten konden adviesgesprekken aanvragen en de handreiking voor gemeenten raadplegen over hoe zij zelfbeschikking kunnen bevorderen binnen migranten- en vluchtelingengemeenschappen.⁶ De alliantie is in december 2022 afgerond.
- Er is nauw contact geweest met EU-lidstaten om informatie uit te wisselen over het bijstaan van slachtoffers van huwelijksdwang en achterlating. Het Kabinet draagt via het postennetwerk bij aan het vinden van NGO's en lokale hulporganisaties voor hulp bij de opvang van slachtoffers van huwelijksdwang en achterlating in het buitenland. Tot slot zijn ambassades, waar mogelijk en opportuun, in contact getreden met de lokale autoriteiten over huwelijksdwang en achterlating.
- De clitorisreconstructie kan momenteel nog niet geregistreerd worden door de medisch specialist. De Nederlandse Zorgautoriteit is met de beroepsgroep en het Zorginstituut in gesprek om na te gaan wat nodig is om registratie mogelijk te maken. De verwachting is dat het systeem voor registratie per 2024 ingevoerd kan worden. In de tussentijd kijken de partijen naar een andere manier van bekostigen zodat de vraag over registratie de uitvoering van een clitorisreconstructie niet in de weg staat.

---

⁵ <https://www.movisie.nl/tool/toolbox-verandering-binnenuit-uitgebreid>

⁶ [Handreiking Verandering van binnenuit | Movisie](#)